

TOLİŞON SADDO

№ 154

14 dekabr 2023-minnə sor

MUSTƏQİLƏ RUJNOMƏ

Rujnomə molyət 50 kopiçə

The publication of the newspaper has stopped due to the increase of pressure against the family of Rafiq Jalilov
Выпуск газеты прекращается в связи с усилением давления на семью Рафика Джалилова
Qəzetin dərcinə görə Rafiq Cəlilovun ailəsinə təzyiqlər artdığı üçün qəzet öz dərcini dayandırır

Atabala BABAYEV

Boku

70-minnə sorbe, azən Sibirədə əskərbim, yəne sərbəzəti kardədəbim, kəyku bo Nəvuzə idi bomı qıləy "pasılka" ğandəşonbe, şem poçto ə "pasılka" peçətımə, oməym bə "çast", bəştə koy vırə, bə koçeqar, tolişi bə koçeqari çiç votedən – zinedənim, tırkon bəy qazan-xana votedən, ha, həminə koçeqarədə demı Saşa nominə qıləy zardəquş (əres, oris, urus – red) ko kardədəbe. Əlgərəz, posilka okardımone, xəyli şini – bixi, çanquri, paxlava hestbe, ve həyf ki, ə şinion həmmə xərob bəbin, kali qılən lap kavubin, ə şinion domone bə xuqon, posilka dilədə qıləy kasetən hestbe, maqnitaqoni kaset, çəy səpəən niviştə bəbe "Azərbaycan muğamları". Kanə merdon zinedən, bə vaxti bə mahne quş doy jəqoən hostonə ko nibe, elm, texnika

zərqərə məhsulon, kiyəsə patəyon, bicara mahneon... Ve təəsuf ki, im məhsulon veyni çəmə dasto beşən, bənişəqilonən qədə-qədə beşedən... Boçi bəpe jıqo bibu? Boçixo, boçi? Əmə bəştə zivoni asimon, bə hisob? Ne, bə hisob bə əzini, çumçiko hələ əhli Lankon sıvoy tolişi co zivon nızneyədə Muslum Maqomayev de Uzeyir Hacıbəyovi omedən bə Lankon, çəmə bicarə nəğmon bə not səydən, ə nəğmon dəəyən çəmə dasto beşedən. İset əmə voteyədə ki, "Arşın mal alan" iyən "O olmasın, bu olsun" filmon musiqi çəmə bicarə nəğmonin, bəmə siredən, votedən ki, çı tolişon iqlə mahneşon heste, "kələm gül açdı", əçəyən sixanon bə tırki...

Şah İsmayılı qıləy bobo Şeyx Səfi bə, qıləy boboən Firuz şah Zərinkılo, har dıqləni tolişə, əmmo şah İsmayıl toliş ni, eynən Mubariz Mənsimovan bə rujədəy. Yurdimarədəy valideynon toliş be bə vote-

İMONİ VİNDEYƏDƏ JİMON BEDƏ QON BOMİRO

Az qıləy con, bənəy mı hestin həzo-həzo conon, Doeşe umri hədər çanə cıvon, çanə conon. İnsolon bənəy osyo horedə, dəvundə zəmon, Odəmiku qətəşe doydə hey ğıbon bomıro, İmoni vindeyədə jimon bedə qon bomıro.

Dınyomon qıləy kitob, har səhifəş qıləy nəğıl, Sə bekarde əziniş, ha bıfamoş harçi niğıl. Vardəşe dumo ovi təşi oqardə çan "əğıl", İjənən restredə mandə çanə son bomıro, İmoni vindeyədə jimon bedə qon bomıro.

Vitedən dumo puli, sə qın kardən de şöretı, Vadoydən işte dasto Xıdo baxş kardə mehləti. Çı yodo bekarde dıni, imoni, umməti; Çaşı vədə ve bedə iblisi-şeyton bomıro, İmoni vindeyədə jimon bedə qon bomıro.

Ru kardən nohəxe xun, kardən yəndı İoni viron, Vılo kardən Xıdo key, sutedən məçiton, piron. Nişone çəvon xəbə dınyo vindəşe ve şiron, Qıybəkul, dastış təyli heste çanə xon bomıro, İmoni vindeyədə jimon bedə qon bomıro.

Aqshin TARIXI

Qın kardən işte rişə qordınədən dim tumıku, Hastedən işte bıvon, dəçikən neçi dumıku. Ha Xıdo, Tı ni bıkə nomerdon dınyo dimıku, Qəp jəy dən ğeyrətiku bəjiyə mardon bomıro, İmoni vindeyədə jimon bedə qon bomıro.

Şairim, dınyom hıvuj, dılim tənıç, tovim kame, Nur rosnedəm bə cohon bənəy həşi, bənəy şəmi. Jimondə konco nıbom jiyedəm de Xıdo nomi. Bıqardom işte royku şedəni devron bomıro, Nivotom qırəm həxi jimon bedə qon bomıro.

BƏMEDƏMON? BƏMEDƏMON!

bənəy isətnəni səviyyədə nibe, milxəs, az de Saşa şemon bə hardəxonə, vəy ozbəqon ko kardədəbin, çəvonən qıləy maqnitaqonon hestbe, az kaseti dome bə ozbəqi, əvən ə kaseti noşə bəştə maqnitaqon, muğamat bino bə, handəkəsi nom çımı yodədə ni, əmmo əy zinedəm ki, təsnifi "bəm" avazi səpe muğamat handedəbe. Yurdumarədəy zoə koncosə 7-8 dəyğə "bəm"əy, azən arada bə Saşa votedəm ki, isət mahne çokə vırə bome, əmmo "bəm"ə sə bedənibe ki, bedənibe. 10 dəyğə təmomədə Saşa mıku parsəy:

- Он долго будет плакать? (əv ve bəbəmə?)

Bə Saşa cəvob nıdome, əmmo işten bəştə votımə ki, veyən təsnifi nom "bəm"ə, odəmən ənnə bəbəmə? Milxəs, kaseti dome bə ozbəqon, de Saşa oqardım bə koçeqar. Peşo bə kə nomə niviştəyədə bəvon aspardımə ki, i kəgəən bomı muğamata kaset məvğandən...

Məvuji çı diyəroku bino kardımə, sixani vardımə bo bəmə. Sıftə əy bıvotom ki, bəmi jıqo omedə ki, təsnifon nomon həmmə bə tolişiye – pəs, bəm, şur, zil, duqah, seqah, çaharqah... İsror kardənim, əmmo bəmi jıqo omedə ki, muğamat çı tolişi fərhanqi məhsule. eləxsusən "bəm"...

Bəmeyədə ustomon, hiç millət bənəy bəmə bəmə zinedəni, arada bəmedəne, əmmo bənəy tolişi bəmə zinedənin...

Umumən tolişi fərhanqi məhsulon veyin – qofe, dizə, tımon, qılıyə, osinə,

də ki, az tırkim. Hələ çəmə deputaton... Statistika komitə votedə ki, Milli Məclisədə i kəsən bibu toliş ni, şımə isror bəkardeşon ki, heste? Hələ bəvotəşon ki, ay çıbiznom Milli Məclisədə 5-6 toliş heste, ay çıbiznom filon həkim-deputat, ay çıbiznom filon biznesmen-deputat tolişə? Şımə statistika komitəku ve zinedəşon? Ni, dədəmə, nə Milli Məclisədə, nəən co orqanonədə toliş ni, əvonən bənəy Mubariz Mənsimovi qar-dən, bən bo tolişi dışmen...

Əmə iqlə bo bəmə çokimon, bəmə-bəmə, iyəndı bo jintoni kande-kande şə millətimon, bəvotəşon ki, sıvoy tolişi co millətonən bəmedən, bəle, bəmedən, boştə ruji bəmedən, ruji, əmə isət boy bo co milləton ruji bəmedəmon, im bə çıçı oşədə? Jıqo bızın çəmə mard mandə 4 ro miyonədə, əmə bo bəmə bo co mardı nəvedəmon...

İyəndı vındedəmon, dəmandəmon bəmə, çıbiznom rujqar qone, puli rosne bedəni, olət səy bedəni, 3 mançə iqlə maşini romedəm, əy dəqiş karde zinedənim, çı boği hıvosi kardəkəsi maaşi rosne zinedənim, milxəs, rost-du bo har çı bəmedəmon, iqlə boştə milləti ruji, boştə zivoni ruji bəmedənimon, bə zivoni, bə milləti rəsəədə çəmə çəşon bənəy çəmə cifi "hışk" bedən, i tilə ars ru bedəni ki, bedəni...

Bı milləti sə har çı dəşədə, iqlə nıə zivoni, moə zivoni qın bə məsələ dəşədəni, ənnə bəməmon ki, mazqmon hışk bə...

SUCAYEV İFTİXAR

Sucayev İftixar Xudayari zoə i həzo nəvsa hafto iminə sori fevralə manqi idə moəmo bə. 1978-86-minnə soronədə Qədə Kulətoni 8 sornə məktəbdə, 1986-1988-minnə soronədə Yolə Kulətoni miyonə məktəbdə təhsilış sə. 1988-minnə sori bə Azərbaycani Texniki Universitet ğəbul bə, 1993-minnə sorədə əvrə sə kardəşe. 1993-minnə soriku Rusiya Federasiyada məskun bə. Holiyədə Yekaterinburq şəhəriədə jimon kardədə, hukməti sahədə fəaliyyət nişo doydə.

6-minnə sınfıku de ofəyəvonəti ğale. Əçəy nıvıştəyon sıftə Masallu «Çağırış» qəzetidə, peşo «Kommunist», «Sovet Kəndi» iyən «Azərbaycan Gəncləri» qəzetonədə çap bə. Xıyzonxivandə, seqlə hırdənış heste

BIQƏT ÇOKƏ DUST BOŞTƏ (Bo hırdənən)

Dıqlə dust bə ru cum bə, Bəidəm qur-qur ome, Həmron vitin bə kəno, Bə dıljon yəmon fəno, Qıləy votje, ha dədə, Əqlə ni bə vırədə, Mandə əv bəmə-bəmə, Tənho-tənho zoj dəbe, Ast ruj ka qılə-qılə, Tovj niha bəbəzoxlə, Bıqət çokə dust bıştə, Nişodoy tını maştə!

CIRDƏ SİRKƏ NOYDƏNBƏNİ!

Nez bin səvod de hiri, Əznin kam yəndı sırı, Ruji hiri parsije: - Səvod, bıvot, cır çıçə? - Mostdə soxtən əy curi, Peqordondən bə cırı, Bəhe bəpe maştəvo, Bə teyilə luz-ləvo, Hiri imij məsije, Dili şeku bə ğəş be, - Tı çıç votdəj, bisəvod? Sirkə noydən, əy bıvot!

SİPƏ UJƏN HƏVUŞ

Zımsoni sardə rujbe, Sıpe tonə həvuşbe, Bə nəve şın dıkəsi, Bıne bə bərk lınqə ji, Qınyə həvuş bə zəmin, Zikkəj jəy, dast bıdəni, Sıpe mandə mot-mətəl, Dimim bədbəxt, az kəzəl, Ahij kəşəy pəşi-pəşi, Bənıbım az, əv əşi, Yan bımand çə şeriku, Çoki nızne kəsiku!

Şirəli Əlyar

(HEKOYƏ)

Ha maştə Baladdin çımıku rə oğə əbi. çay hozı əkəy, əniştə əyvondədə, mini çaş əkəy. Mini de vey xəşə dimi dama əkəy və əmə maştə-maştə de ləğ-ləğə, de şoyşoy ruji bino əkəymon. Ruji az hitə vırəku əştim, vindime Baladdin ni.

Az manqışə ve çəvon kədə mandim, ko kardime. Koy bəpeşt əmə çı tolışə ədəbiyatıku, tolışə zivoni həxədə muzakiron əkəymon. Baladdini kədə televizor nibe, nibe voteyədə Baladdin əvəş bə kom vırəşə şodo-əşbe və vortdəbe: "televizor bo divojon ni. Divoji kədə televizoriş be, əv divojəti əkəni. Televizor icod bə bəpeşt divojon bə şəhər kuç kardəşone". Əmə bə şəvon şahmat hənək əkəymon. Vaxtımın ve marəğın əşi. Az çı Baladdini jimoni həmro nom çıç be nıznəmə. Çumçiko Baladdin əy "Məşədi" vanq əkəy. Sıftənə ruji Baladdin işte həmro "Məşədi" vanq kardyədə az bəy sədo dome. Çumçiko az Məşədim, yəni az İroni Məşəd şəhrədə İmom Raz (ə) ziyarətədə bəm.

Baladdin bəmi diyəş karde, zivilə sırə karde bəpeşt votışe:

- Usto, az şiməni vanq kardənim, az çəmə kə xivandə jeni vanq kardəm.

Xəbəm səy: - Az zinedənibim, çı çok şimə həmro Məşəddə ziyarətdə bə. Çımı məseku tı veyən dindorə odəm niş. Əmmo zine nibəbe, ə ruji şimə Andurmə di məçiddə bım, bəmişon vote ki, di məçidi təmir kardero şimə ve koməkəti kardəne.

Baladdini iyən zivilə sırəş karde, votışe:

- Usto, rosti çımı həmro ziyarətdə bə ni, az işten bəy "Məşədi" nom doəmə. Bəşmə xoto niqıno, əv bəse vey məşədion, kəlbəyon hələlə odəmə. Boştə xıyoni çok jiyero bə har əzobi tov vardəkəse. Vote bəbe xıyozon bəçəy hisob jiydə. Maştə sub əştə, həvonon duşədə, bə kəfşən dəro kardədə, kaq-kijon, hinduşkon, qazon vırəbəvire kardə. Çəyoən omedə nəfo hozı kardədə. Hələ kəy koon, so koon, hi koon vortdənim. Hiçən şikoyət nibakay.

Baladdini im votəyon az vindəbim və çımı rəhmətşə Dodom rə-rə bə yod dəşi. Bə rəhmətşə Dodo əvotimon:

- Dodo, cıncıri bınışt, rohətəti bıke.

Əvoti: - Çım bala, vindeyədə ki, ko mandə, kardəkəs ni, qiyə mini kıştə...

Məvuji az çı mətləbiku diyəro şim,

oqardom bə qəpi sıftə.

Bəli, az ha ruj hitə vırəku əştəədə əvindim Baladdin çayış hozı kardə, mini bə çəşe. Tobə çəmə dı stəkan çay peşome Məşədi xanımən çəmə nəfo hozı əkəy. Peş nəfo az işte ko bino əkəym, Baladdinən deştə koon gəl əbi.

Ruji az çı hitə vırəku əştim, hissım karde Baladdin ni. Bəşim bə əyvon, vindime mizi səpe çay hozı heste, Məşədi xanımən kiəxonədə nəfo hozı kardə. Məşədi xanım bəmi votışe:

- Mamu, şimə bınıştən, çay peşomənən, Bala (əv bə Baladdini "Bala" əvoti) konco bibu isə bome.

Az əyvondə niştim bo çay peşome. Fik kardime, məvuji hamsiyə-flon

bə dast dənoydəş?

Baladdin :

- Xıdo nıke usto, isə az tını bə sə dəbənəm. Muzonən bənəy odəmonin. Çəvonən çoki, bevəcişon heste. Kali muzon hestin əvon vəşi bəmar-den, əmmo həromi nibahan. Hiç vaxt bəştə soybi nibəqinən. Kali siyo muzon hestin əvon vəşi mandəədə bə co muzə kandi cum kardən, əvoni kıştən peşo çəvon kandiədə bə anqvinon hardən. Bəvon guldurə muzon vortdə. Az sub bə so evodə vindime i dastə siyo muz çımı muzə kandiku beşedən. Şim bə kandi diyəm karde, vindime, vay nənə, çımı muzə kandiədə bə muzon həmmə mardən. Dı ruj bə navən çımı qıləy muzə kandi

ĞULDURƏ MUZON

əviş bə komək vanq kardəşə. Baladdin çay penişomə çı kəo nibəşə. Çı danıvarde Baladdin oməy, əmmo əv hiç bə Baladdini oşedənibe. Xuniş təlxbe, sir-sifətdəş zəhər rube-dəbe. İştən bəştə bə qəpbe:

- Vortdən mol bəştə xivandi bəşe. Ğuldur de ğulduri həmroəti bəka...

Baladdin dəşe bə kə, mınış vinde, soxtə sırəş karde. Səlom-kəlo mi bəpeşt çay peşoməşe. Çəy jıqo rıknə be bomı vey mərəğınbe, iştəni oqəte nıznəmə, çəyku parsəym:

- Zə, Baladdin, boli, çıç bə bətri? Kom həromzodə bəştı xoto qınyə? Kom mole bəştə xivandi oşədə?

Baladdini dard obəy:

- Usto, maştə-maştə, sub ğulduron omən, çımı muzon kıştəşone, isə im diminə qılə muzə kantie məhf bə.

Az mot mandim:

- Zə, Baladdin, bı zəmonədə bə Liki bandon ğulduron çikonco oməyn? Qavar tı dızd vote pidə? Az anqvinə dızdon həxədə hiç məsəm ni.

Baladdin: - Usto, əvon dızd nin, əvon ğuldurin, ğuldur.

Az lap tarsəym: - Bala, tı mını tor-sınış, tı əvoni vinde? Əvon çandəbin?

Baladdin: - Usto, əvon de dastə omedən. Sıftə çı kandi hovoşi kıştən, peşo dəşedən bə kandi dilə. Əyo çanə muz histə əvoni kıştən. Peşo bino kardən kandiədə bə anqvinon harde. Həmmə harde bəpeşt beşedən şedən bəştə xərobə.

Çı Baladdini votəyon sərəse zındənibim.

- Baladdin, bəştı sə çavom, az işti im Likijə zivoni sərəse zinedənim. Tı mını ji tolışə zivonədə sərosən, im ğulduron kiin? Əvon çiko bə muzə kandi dəşedən? Bə zori odəmon de dastə bə muzə kandi çiko dəşe bəznen?

İyo Baladdin qədəli sırəy:

- Usto, im ğulduron odəm nin, əvonən muzin. Ğuldurə muzon.

Az im sıxani iminə kərə məsedəbim:

- Çıç, "Ğuldurə muzon"? Muzon odəmin ki, ğuldurəti bıken? Tı mını

muzon jıqo tələf bəbin. Az kivoləti nıkarde, şim dumu ə siyo muzon. Zinəm pidəmbə im vəşiyə siyo muzon xivand kiye. Muz oqətə sipə zoə kandiədə bo muzon kəmişəvov anqvin oqətədənki, muzon sardə sevonədə vəşi nımaridon. Az şim dumu ə muzon. Şim, şim, vindime siyo muzon dəşin bə qıləy mırdole odəmi so. Ə odəmi az çok zinedəm, çəyku diədə hiçki xəy vindəş ni. Hərom hardəkəs, mərdiməzərə odəmə. Bə sə dəsim ki, yolon rostşon votə, "mol bəştə xivandi bəşe".

Az vey həyvonon ğuldurəti karde məsəmbə, hətto vəşiyəti devronədə nənə bala, bala nənə hardeyən məsəmbə. Çı muzon ğuldurəti karde iminə kərə məsedəbim. Bə Baladdini votime:

- Baladdin, Xıdo bətri səbr bıdə. Tı rost votdəş, həyvon bəştə xivandi bəşe. 10-15 sor bə nav çəmə diədə qıləy kamfirsətə odəmi qıləy ğodorə sipəş hestbe. Çı odəmi kə bə məktəb şə ro lap kənədəbe. Sipə xivandi soy hasarışən nibe. Əğlon çə sipə tarsiku bə məktəb şə nəznin. Kali əğlon çı sipə tərsiku di əqardin, bə məktəb əşin. Çumçiko im ğodorə sipə i kərəm bə qıləy əğili ğıç jəşbe. Məhəllə odəmon bə sipə xivandi çanə əvotin ki, işte sipə bə zincir bıjən, quş nədəy. Əv bəsə sipəsən vey dəri. Camat bə odəmi anədə nifin kardışone, oxoy nifinon ə odəm qətışe, əv marde, şe. Əv marde bəpeşt ə sipəşonən qin kardışone.

İm qəpon jəədə Məşədi xanım çəmə nəfoş varde. Xıdo çı Baladdini xıyozoniku rozi bibu, əvon bəmi ve çok diyə kardəbin. Ha maştə-maştə bəmi şitine aş, Qerkulesinə aş, pəni, niyə ruən, anqvin ədəyn. Əmmo çımı harde kam əbi, ha ruj bə Məşədi xanım evotim:

- Hovə, tı maştə-maştə anədə harde boçi vardəş? Az de i cilmə nuni si bedəm, çımı mədə qədəliye, ve harde zındənim. İşte kəy bərəketi poymol məkənən.

Baləddin əlbəsət de zərfəti cəvob ədəy:

- Usto, tı çı hardəyon fiki məkə, bı dəstəxonədə hiççi nibəmande. Tı iyo omeku az bəştı hisob xəyli kok bəm.

Milxəs, Məşədi xanım çımıku parsəy:

- Mamu, əmənen sipə oqətdəmon, çəmə sipə çoknə sipəyə?

Votime:

- Hovə, şimə bəy sipə məvotənən, bəçımı xoti bəqinə. Əv sipə ni, əv ceyrone, əv mərole, əmmo şoxış ni.

Xəyli sırəymon, vindime çı Baladdini eyn obə, bə həvəs oməym, hənien xəşə sıxanon votime:

- Az sipəku tarsəkəsim. İminə ruji bəşmə so dəşədə şimə sipə bəçımı və oməy. Çımı dil bə larzənə dəşe. Baladdini vanq kardime. Baladdin

bəmi votışe, "mətars, çəmə sipə bə çokə odəmi nibəqinə". Bə Baladdini bovə nıkarde, "sipə çı zinedə az çoknə odənim, həmro de həmro 10 sor həmroəti kardə, peşo dəresədə im həmro hiç çokə odım ni" fikim karde. Əmmo vindime sipə hiç dəri-vedəni, işte səy bəçımı poçon dəsu-yədə, peşo bəçımı dimi diyə kardə. Jıbizın voteş pidə "xəş oməş". Peşonə rujon az bə sipə ve fik doydəbim. Əv kəynə vəşi qəteədə əvov bə kəybə qəv. Məşədi xanım bəy harde ədəy, sipə hardəyon əhəy, əşi. Ə ruji ve mərəğinə koy şohid bim. Məşədi xanım bo sipə harde ve noəşbe. Sipə çəy nime hardişe, peşo ziyodə mandə hardəyon bardişe bə kəy peşt. Mərəğ mını peqətışe, şim bə kəy peşt, binum im sipə ziyodə hardəyon çıç karde. Çıç bıke çoke? Vindime sipə zəmini kandedə, ziyodə hardəyon əyo niyo kardə. Az bı jıqo ko iminə kərə peqinedəbim. Bə sipə əğli diyə bıke. Ve odəmon harde vind-eədə jıbizın çı vəşiyəti beşən, çəvon vədə çanədə harde bınoş, "si bim" nibəvotən. Jıbizın ğuldurin, ğuldur.

Baladdin dama be:

- Usto, çəmə sipə jıqo sipəyə. Əmmo qıləy koş heste, pi bə. Ve vaxt işte niyo kardə hardəyon pəydo karde zinedəni, kəy peştış həmmə hıl-hılış karde.

Əmə iyən sırəymon, Məşədi xanım rə çı Baladdini cəvobi doşe:

- İştı sipəən hejo bətri oşədə, tınən hiç vaxt noə diləyon pəydo karde zındənış. Hejo mını vanq kardəş, "Məşədi, çəkuc koncoye, Məşədi, təvə koncoye, Məşədi mısoron koncon". Bəmi qıləy mışmor bə taxtə jəy zındənış.

İyo əmə bərk sırəymon, Baladdinş iştəni narıştışe:

- Məşədi, bətri çəmə i rujimon nıbo, əmmo az ğəsto tını vanq kardəm, yəni bızın ki, azən ko kardəm.

Az əştim səpo, votime:

- Saat həştə, çımı koy vaxte. Xıdo şiməni hijo hərəbətəvər bıke.

15.10.2023.

Rafiq Cəlilov

ZƏRULƏ

Kəçid alım söhbətin predmetinə. Həyat yoldaşım 13 ildir ki, STP-də çalışır, əmək müqaviləsinə əsasən STP-nin inzibati binasında çayçı işləməli, STP-ni öz dədə mülkü sayan direktoruna və İTR işçilərinə, onların qonaqlarına çay və kofe verməlidir, amma STP-ni öz dədə mülkü sayan və Azərbaycan Dəmir Yollarından STP-yə cən "əndirilən" Hicran Valehov nəimki yoldaşıma inzibati binaya daxil olmağı, ümumiyyətlə STP-nin ərazisinə girməyi belə yasaq etmək "qüdrətində" olub və hətta buna iki ay müddətində nail də olub. Bəs Hicran Valehovu bu həddə gətirən nədir? İnsan niyə birdən-birə 180 dərəcə dönsün axı? Bu suala cavab vermək üçün bu ilin iyun ayına qayıtmaq lazımdır. İyun ayında yoldaşımı STP-nin təhlükəsizlik xidmətinin Arzu adlı rəisi öz yanına çağırır və yoldaşıma tapşırır ki, direktorun otağında eşitdiyü bütün söhbətləri ona çatdırırsın. Yoldaşım bununla qətiyyətlə razılaşmır və bildirir ki, onu işə götürəndə ona tapşırılıb ki, direktorun otağına girəndə lal, kar və kor olmalıdır, nə gördüyünü, nə də eşitdiyini heç yerdə deməməlidir və uzun illərdir ki, o, bu prinsiplə işləyir və bu prinsiplə də işləyəcək. Arzu adlı rəis səsini qaldırır və yoldaşım onunla ağızlaşır, bundan sonra rəis onu işdən qovdurmaqla hədələyir. Yoldaşım rəisin otağından çıxandan sonra birbaşa gedir STP-nin direktorunun qəbuluna və hadisəni ona danışır və STP-nin direktoru işi araşdıracağını bildirir. STP-nin direktoru işi necə araşdırır – bunu bilmirəm, amma onu bilirəm ki, yoldaşım Arzunun otağından çıxandan sonra Arzu başlayır yoldaşım haqqında informasiya toplamağa, 13 illik dövrü təftiş edən rəis illişəcək bir şey tapmır və başlayır yoldaşımın ailəsi ilə maraqlanmağa və yoldaşımın dostlarındanımı, düşmənlərindənmi kimsə rəisə deyir ki, sən demə bu xanımın həyat yoldaşı talış dilində çıxan qəzetin baş redaktorudur! Vəssalam, dəhşət! Talış dilində qəzet? Bu nə cəsarət, bu nə bölücülük? Əlqərəz, hamı bilir ki, Azərbaycanda yalançı vətənpərvərlər və urrapatriotlar üçün bu fakt kifayətdir ki, insanı dövlətə xəyanətdə suçlayıb, linc edəsən, axı onlar nə Konstitusiyaya, nə də insan haqları deyilən bir şeyi tanıyırlar, nə isə, mənim talış dilində qəzet dərc etməyimi əlində bayraq edən Arzu gedir direktorun yanına ki, sən demə Vəsilə xanımın əri talış dilində qəzet buraxır,

sabah hökumət bunu bilər və başımız bərk ağrıyar. İnsan haqları məhfumu-nun nə olduğunu bilməyən STP direktorunun "vətənpərvər" damarı tutur və göstəriş verir ki, "o separatçının həyat yoldaşını STP-dən rədd eləyin, qovun getsin". "Separatçının həyat yoldaşını" işdən qovmaq istəsələr də, buna nail olmurlar, çünki yoldaşım STP arasında bağlanan əmək müqaviləsi müddət-sizdir və ciddi bir əsas olmadan onu işdən çıxartmaq qeyri-mümkündür. Direktorun əmrini yerinə yetirmək üçün bu ilin avqust ayında yoldaşımı göndərirlər Sumqayıt Trikotaj Fabrikinə ki, sən daha burada işləyəcəksən, yoldaşım iş yeri və iş şəraiti ilə tanış olandan sonra müdiriyyətə bildirir ki, Sumqayıt Trikotaj Fabrikinə iş şəraiti yoxdur, ya mənim işləməyim üçün şərait yaradın, ya da mən qayıdıram STP-yə, müdiriyyə-

ya keçirlər. Yoldaşım "qol çəkməyəcəm" deyib, dirəşir və ona "özün bilərsən" deyilir. İki gündən sonra - noyabrın 3-də yoldaşımı yenə də çağırır, ona bildirirlər ki, sən o zavodda qeyri-qanuni işləyirsən və o zavodda qanuni işləmək üçün sən o zavodla müqavilə bağlama-lısan və o zavodla müqavilə bağlamaq üçün əvvəl inzibati bina ilə müqaviləyə xitam verilməlidir. Yoldaşım yenə də etiraz edir və bildirir ki, STP daxilində istənilən zavodda işləməyə razıdır, amma müqaviləyə xitam verməyəcək. Bu vaxt ona bildirirlər ki, "sən müqaviləyə əsasən inzibati binada işləməli-sən, bizim səni STP daxilində belə başqa yerdə işlətməyimiz qanun pozuntusudur", yoldaşım da deyir ki, "əgər STP daxilində mənim başqa yerdə işləməyim qeyri-qanunidirsə, məni STP-yə heç bir aidiyyəti olmayan

artırıb, sanki bizə demək istəyirlər ki, nə qədər salamatsız başınızı götürün, rədd olun gedin bu məmləkətdən...

Ay "urrapatriotlar", biz indi nə edək? Monitoring qrupunun üzvlərinə yazacaq ki, siz ya Azərbaycana gəlməyin, ya da gələndə talışlarla görüşməyin? Niyəsini də belə izah edək ki, siz gedəndən sonra "millətsevər və vətənpərvər" şəxslərin millətsevərliyi və vətənpərvərliyi əndazəni aşır və bizi sıxma-boğmaya salırlar?

Təbii ki, mən bu məsələni – talış dilində qəzet dərc etdiyim üçün STP rəhbərliyi tərəfindən yoldaşıma basqılar edilməsini Avropa Parlamentinin nümayəndələrinə çatdıracağam, düzdür, mən bunu istəmədim və əmin idim ki, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinə ünvanlanmış ərizə araşdırılacaq və STP-dəki urrapatriotlar yerlərində otuzdurulaca-

ƏLVIDA "TOLIŞON SƏDO"!

Ömrüm boyu çox namərdliklər görmüşəm, hələ bundan sonra da nə qədərini görəcəm bir Xıdo bilir. İnandırım sizi ki, mənim indiyəcəm gördüyüm və bundan sonra görəcəyim namərdlikləri üst-üstə yığsaq son 5 ayda Sumqayıt Texnologiyalar Parkı adlı müəssisədə bir Azərbaycan qadınının - Vəsilə Cəlilovanın, hansı ki, "Tolişon Sədo" qəzetinin baş redaktoru Rafiq Cəlilovun həyat yoldaşdır, başına gətirilən namərdliklərin, alçaqlıqların yanında bir heçdir.

et də qəti bildirir ki, ya fabrikdə işləyəcəksən, ya da ərizəvi yaz çıx, üstəlik öz xoşunla çıxılmazsan - statya ilə qovacağıq. Çarəsiz qalan yoldaşım avqust və sentyabr aylarını Trikotaj Fabrikinə işləyir, işləyir demək də düzgün deyil, məhbəs həyatı yaşayır desək, daha düzgün olar, çünki uzun illər atılmış vəziyyətdə olan fabrikdə 2-3 nəfər müqavilədən, sahibsiz itlərdən, həyətdə ilanlardan, otaqlarda isə siçovullardan başqa ins-cins olmur. Avqust və sentyabr aylarını bu məşəqqətlərə dözən həyat yoldaşım oktyabr ayında STP-yə qayıdır və müdiriyyətin "get fabri-kə" əmrinə "yazılı göndəriş verin, gedim, siz iki aydır ki, məni orada qeyri-qanuni otuzdurmusuz, orda kimə çay-kofe verim? Siçovullara, küçə itlərinə, ya bağdakı ilanlara? Yazılı sənəd verməsəz fabrikə gedən deyiləm" deyib, dirəşir. Bu "dirəşmə" "millətsevər və vətənpərvər" direktorun "onu STP-də görməyim" əmri ilə üst-üstə düşmədiyü üçün yoldaşıma "get otur evdə, bir şey fikirləşib, səni çağıracağıq" deyirlər və yoldaşım oktyabr ayının 3 həftəsini evdə oturur, oktyabrın sonu yoldaşımı işə çağırır, onu STP daxilində başqa zavoda göndərirlər ki, daha burada işləyəcəksən və yoldaşım bir müddət orada işləyir. Noyabrın 1-i yoldaşımı kadrlar şöbəsinə çağırır, qüvvədə olan müddətsiz əmək müqaviləsinə xitam verib, həmin zavodla yeni və qısa müddətli əmək müqaviləsi bağlanması təklif edirlər və yoldaşım başa düşür ki, müddətsiz müqaviləni ləğv edib, onu işdən çıxartmaq istəyirlər və buna etiraz edir, əvvəl şirin dillə onu aldatmaq istəyirlər, alınmayanda isə hədə-qorxu-

Trikotaj Fabrikinə necə göndərmişdiz?"

Zəruri haşiyə: bu sual günü bu gün də aktualdır, əgər yoldaşımın STP daxilində müqavilədə nəzərdə tutulmuş yerdən başqa yerdə işləməyi qeyri-qanunidirsə siz onu 2 ay STP-yə heç bir aidiyyəti olmayan Trikotaj Fabrikinə nə əsasla göndərmişdiz? Və ya yoldaşımın STP daxilində başqa yerdə işləməyi qeyri-qanunidirsə hal-hazırda siz onu STP daxilində başqa yerdə nə adla işlədirsiniz? Hə, yadımdan çıxmışdı axı, STP sizlərin dədə mülkünüzdür, nə istəsəz edə bilərsiz, sorğusu yox, sualı yox...

Nə isə, qayıdaq noyabrın 3-nə, yoldaşımın imza atmadığını görüb yoldaşım başa düşür ki, bu gün ona həyasızcasına şər atan "kişilər" sabah onun çantasına sırğadan-üzükdən atıb, qapıda onu tutub, oğru adı ilə STP-dən qovacaqlar və qabaqlayıcı tədbir kimi 6 noyabrda Əmək Müfəttişliyinə, 23 noyabrda isə Azərbaycandakı güc strukturlarına ərizə ilə rəsmi müraciət edir və çox təəsüfedicidir ki, güc strukturları, ələxsus Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti həmin ərizəni araşdırılması üçün Dövlət Əmək Müfəttişliyinə göndərir. Axı ərizədə aydın şəkildə göstərilir ki, yoldaşıma, məhz mən talış dilində qəzet dərc etdiyimə görə basqı var, buna Əmək Müfəttişliyi nə edəcək ki?

Onu da xüsusi qeyd edim ki, oktyabrın 23-də mənim Avropa Şurasının milli azlıqlarla bağlı Monitoring qrupunun üzvləri ilə görüşümdən sonra STP rəhbərliyi yoldaşıma hücumları daha da

qlar, amma Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətindən aldığımız cavab məktubunda "ərizəniz baxılması üçün əmək müfəttişliyinə göndərilib" cümləsini oxuyanda qət etdim ki, artıq Azərbaycanda bizim şikayətə baxan olmayacaq və biz hökmən Avropa Parlamentinə, Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə çıxıb, dərdimizi onlara deməliyik, artıq başqa yol qalmayıb....

Onu da xüsusi qeyd edim ki, yoldaşımın öz işini itirməsi ailəmizin rəsmən aclıqla imtahan edilməsi deməkdir...

P.S. Mən uzun aylar idi ki, bu məsələni ictimaiyyətin diqqətinə çatdırmırdım ki, bəlkə əmək müfəttişliyi və güc strukturları bu məsələnin şişməsinə imkan verməzlər və bizim qanuni tələbimiz icra ediləcək, amma görünəni odur ki, nə əmək müfəttişliyi, nə də güc strukturları bu məsələnin gələcəkdə necə böyük fəsad verəcəyini və bu fəsadın "tüstüsünün" uzun illər çıxacağını proqnozlaşdırma bilməyiblər, istənilən halda günah bizdən keçdi.

P.S.S. Ailəmə edilən basqı səbəbindən qəzetin dərcini saxlayıram, əgər Azərbaycanda talış dilində qəzet dərci redaktorun, konkret halda mənim, ailə üzvlərinə basqı ilə nəticələnirsə - bu qəzetin dərcinə nə hacət? Aidiyyəti qurumların STP-dəki urrapatriotlara nə boyda xəta yaptıklarını başa salacaqları günəcən, ayacan, iləcən... qəzet dərc edilməyəcək.

Əlvida Azərbaycanın son müstəqil qəzeti olan "Tolişon Sədo"... Ömrüm qısa oldu – 12 il 6 ay, amma bu qısa ömrü – bütün basqı və məhrumiyətlərə baxmayaraq kişi kimi yaşadın, kim-səni şantaj etmədin, kimsəyə yalaq olmadın, yaltaqlanmadın, böyun əymədin və ən əsası – imicin heç vaxt dəyişmədi, çox qəzetlərin "qələmi" sındırılsa da Sənin qələmini sındırmaq mümkün olmadı, qəddin əyilmədi, şuxluğun pozulmadı... Əlvida "Tolişon Sədo"!

Xanəli TOLIŞ

DƏDƏ TOLIŞ
2-nə POƏ

Muğamati nənə kibe?
Tukəvilə Canəlibe!
Bəçəy sədo birəs nibe,
Oqətən əy sədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Məlon ara xosə toliş,
Məlo Əli Kaqalonij.
Moizədə əvoy bə cuş
Tolişi qəp jəydə Toliş
Dədə toliş, dədə Toliş.

Bəhmən Saleh sute, poşbe,
Əv Ulumi Ruəkənojbə.
De çı dasti tarix ojbe,
Çəyən "Lampə" sute, Toliş,
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Alim, Şair Mir Həşimbe,
Tolişi nom oqətışe.
Lankonədə po qətışe,
Kitobonoş vədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Kələntərli Həşim bə,
Çı vətəni ovşum bə.
Handəkəson avşum bə,
Ujənən əy pedə Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Musarza Mədojon band,
Vey tarixon rəğə əhand.
Çan kitobon əve xivand,
Bəy xəşəcon bədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Şəkər Aslan nənən şəkə,
Təmin əbiy dəy mərəkə.
Bə Bolədi i ruj vəkə,
Bəy bədəmon fathə Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Məsdəm xoşə umru holış,
Əvə boştə xəlği dil oj.
Handeyədə Leyla Toliş,
Dınyo bilind çidə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Im cıvonon: Bəhram, Aqşin,
Nıvışdedən naxşin-naxşin.
Çəvon vote zivone şin,
"Zizə"y dastə pətə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Çımı bilə Ədalətə,
Əyən bə dast "Zizə"ş qəte.
Ulumi bər-bərəkəte,
Rukardə çəy kədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Zəvilədə Əmir vəşe,
Hekayoniş ha ruj beşe.
Çı dınyoku heyf rə şe,
Doğ be dilon şədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Kive çımı Vaqifə bo?
Çı Sepadi amburə do.
Benibəşe şair yodo,
Şeirbe çəy dədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Həxən bəyo "bəlo" bedə,
Dınyo səpe vilo bedə.
Mahol-mahol səlo bedə,
Həxi dovne qətə Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Çı "Amburi soğnə" n qeşe,
Əlyar iyo bə nav dəşe.
Nıvışdişe bə dim beşe,
Yaman qıvrəğ şədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Çı Cabbari "Yolon sıxan",
Bı milləti be ərhoğon.
Im həxəroy kardə dəvom,
Xəlqe ico şədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Çımı şoqird İzzətəli,
Urusətdə jiydə, bəli.
Har şeiri, har qezəli,
Əçəy dili şədə, Toliş,
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Toloşətiş oqətəşbe,
Talişoğlu nomış səşbe.
Azad xəlği pərəkəşbe,
Mandedəbe sədə Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Loşqə linqə çəy dibe,
Böyükəğə Talıblibe.
Nasir, Nazir - həni ki be?
Tojə ğanun ədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Kahin çımı hovəzobe,
Xaricedə vəşə çobe.
"Rostbemoni" barzə dobe,
Jiydə, məvot hitə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

İqbal Şahin - Mirzə nəvə,
Belarusdə beşe bə və.
Bə tarixi rişon nəvə,
Şe-şe usto bedə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Teymur bəqi nomış beşe,
Folklor, tarix nıvıştəşe.
Tolişiro alim vəşe,
Miğonbe çəy vətən, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Uzman Mehti Cavadzodə,
TUVƏ-də kon bə ro noydə.
Bə məxloği xəşi doydə,
Bəy bədə ruj mədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Həşim Kəlbi - tarixəvon,
Dəbastışe çanə qəvon.
Nuşo doşe Babəki roon,
Kanə koçon vətən - Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

"Zənqi yarım" de şov-şovi,
Məşur Rəşid Behbudovi.
Handişe ha bənəy ovi,
Dəyən sə barz bedə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Ğələmiku veyni rozi,
Bardəvonon çoki, xosi.
Qeyd bıkəmon Mirfəyazi.
Ğibon bəçəy cəddi, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Bədəloni Elmas, Əvəz,
De tolişi səydan nəfəs.
Şerinişon kardəni vəs,
Bəvon okə cədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Bı "boğədə qıləy bilbil",
Bə Həmdulla ovarde dil.
Çı Hacı təbbe tojə vil,
Qəje tarsəy, vite, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

İlqar Toliş Rusiyədə,
Se zivondə ğələm jəydə.
Deştə pə ro-rizi şədə,
Əvə şair bedə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Kive bəmə diyə kardəkəs,
Tolişi ro okardəkəs.
Qasbu həni mardə ə kəs?
Pardon bəpe pedə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Bəxtiyarə Şair Ruşin,
Çı Mişkəmi ov-nune şin.
Vey məşuron çıyo beşin,
"Mo" bə dilon hitə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Məzahir Sof, Azər Bandoj,
Ha deynəni Kulətonoj.
Bo tolişi dilon be poş,
Xəlqiro con ədə, Toliş,
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Pensəj Ağa Cavansirbe,
Bo Ostoroyə yolə Pirbe.
Şairondə zor Şairbe,
Tadiş karde şədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Ğərəxani Mehmaniro,
Bəpe bışiy bə Ostoroy.
Nıvıştəyon nam, hostoro,
Zərə butə jəydə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Bədəloni Səadəti,
Nomış yodo beşiy çətin.
Konış vində bo milləti,
Boştə xəlqi sutə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Mədə Sipriş Mir Məhrəmə,
Çı tolişon bardə ğəmi.
Həx bivoton əv həmdəmə,
Oqət əçəy cəddi, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Çı Qırdəni Camali nom,
Oqarde bə sıxtə inom.
Pekardışe tolişi şom,
Mədəniyyəti kədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Jıqo zındəm lap zinəbe,
Çı Əmiri con - kinəbe.
Kionədə iminnəbe,
Samirə şe vədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Rost əbini yodo beşo,
SeyidƏmir, Şair Veşo.
Məhol dəvon bə nav dəşo,
Bəbe kuşki sədə Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Şahin Həmid nəfəs doydə,
De Teymuri Ağazodə.
Zivonişon soyə, sodə,
Əvoniyən pedə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Leyla Arif - əbardəkəs,
Sixanədə ni bəy bıras.
Bə tolişon kardədə vəs,
Dəyən sə barz bedə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Bahadin şin ənıvışte,
Nıvıştəyon bə dil nişte.
İştəniş bo xəlqi kışte,
Əy bəməkə yodo, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

Mirzə Cəbi bə canq şədə,
Daveyədə nemsı jəyədə.
Qəhrəman bə vist sinnədə,
Ostoroyə şe vədə, Toliş.
Dədə Toliş, dədə Toliş.

TOLIŞI BEQEYRƏTON

Tolişi qəp jəydanin,
De xəlqi i jiydanin.
Hələ oğə bedənin,
Tolişi beqeyrəton.

Hiç vıradə dəmə nin,
Çəməninin, həm çəməninin.
Havatedən əməni,
Tolişi beqeyrəton.

Vəzifondə perədən,
Çı forsiku diredən.
Bəşdə xəlqi siredən,
Tolişi beqeyrəton.

Bə tolişi handənin,
Dəmə ico mandənin.
Həni toliş zandənin,
Tolişi beqeyrəton.

Votdə tırkim, oğuzim,
Zardə quşə urusim.
Çiç bivoton az rozim,
Tolişi beqeyrəton

Daston dıləq-bılanqə,
Çıko pidə bəlanqə.
Bo Xanəli bızanqə,
Tolişi beqeyrəton.

Ğeyrətməndon beədə,
Dəmə ico jıədə.
Çiç bəkardən jıədə,
Tolişə beqeyrəton.

Nəriman TOLIŞI
Lik

TANKAON

(Tanka – yaponon şeira
uslube)

***

Bandonədə, ənoə do perəsdəni,
Boəçəyro
əno çinə həvəsım
dildəm mande, im şamqo.
Im şevən colim.

***

Bo i kəs oqəto im qardə şari--
evoyem pidə.
Votədən iştı nom "mardəy",
çiç bıkəm?--
Tınım vem pidə.

***

Çaşonədəm qıləy kinə
zonığonsə,
ov peşomedə, de manqolon.
"Sardovli"ku,
"Vəvuyəhal"i bınədə.

***

Dili kumım oçıvyə,
voydə dardi voş.
Qıləy bəfomandım ni,
çətir bıqəto səykuj,
Dilim bitaspo.

***

Ha inson, i ləz
oqard, edyəs tı bəştə.
Sıpən inson bə
Bə dumo şij, rijədəj,
Həni sıpə rujədəj.

***

Xəbə heste?
Həni bandonədə
noyabri 4 bedəni.
Tı, noyabri 4-ədə
bandonədə beku.

ALLAHVERDİ BAYRAMI

NƏFO ya NƏHO? (felyeton)

Tojə zivondor zuhur bə. Mamuzoə bə dast vardə tolişə kito-bonədə, qəzetonədə çiyşə handədə, ya çiyşə məsedə bəy xoş noməyon barədə həx-nohəx bəmi zənq kardədə:

- Ə filon məsələ çoknəyə ha? Hələ bəmi bivot.

Azən işte zinəy votedəm. Mamuzoə deçımı votəyon qane bedəni, telefonədə otəş ru kardədə bəçımı sə. Azən telefoni sədo səydəm, həni i muddət bəy cəvob doydənim. Əmma ne, ya orujnə, ya oşəvnə ijən zənq kardədə:

- Ə filon məsələ çoknəyə ha? Hələ bomı qəp bijən...

Imrujən zənq kardışe bəmi:

- Boli, bəçımı dast qıləy alimi kitob dəşə, 3-4 səyfədə i qılə cumlə bə şəxsonro təsrif kardədə. Hejo iminə səyfədə həminə cumlə handime, anqışte nome, şim bə dumot. İştən-bəştə votime:

- Zə, toliş jıqo votedənixo. Bə tolişi nıbə jələvonə 1 qılə cumlə həxədə anədə qəp jəy, təhlil-təsrif karde luzum ni oxo!

- Mamuzoə, əv çı cumləyə jəqo?
- AZ/MI NƏFOM HARDE...
- Çı cumlə çıç səröst ni ki? Məqər toliş jıqo votedəni?

- İminə, NƏFO ne, NƏHO bənine.
- Millət həmə nəho votedə...

- Xayş kardədəm, bə milləti bıhton məğandən: sıxani bınə nəhar/nahare, nəfar/nafar ni. Sıxani bınə, əsl çıçə? Sıxan çıkonco omedə? Ve demərəson hestin, qəviomə votedən, ya besəvodin, ya əvomin, ya zine-zine sıxani, zivoni bə puçi bekardeşən. Bəpe tolişə səvodinə, ruşinfamə, alimə odəmon jələvonon qəvisə bijənın, sərösti bıdən. Az ənə iyo vindədəm ki, ne, bə jələvonon po doydən, hətta işte "elmi əsər"onədə jıqo sıxanon oko doydən.

- Həminə alimi im cumlə coninə

(şifahiyyə) qəpədə peqətəşe...

- Zə, hejo azən əy votedəmənı. Anədə gələt qəp bijənon hestin, çəvonku boçi sitat vardədəş ki? Səröst qəp bijəno sıxan peqətəni!

- Diminə xoşnomə cəhət çıçbe bəs?

- Cumlədə məntiqi məno ni. Çoknəy yeni NƏHOM HARDE? İ kəs votedə çəştənəm harde, ə kəs votedə çəştəm harde, co kəs votedə şanqonəm harde. (Oxo jıqo vote səröst ni, mibtədo de xəbə bəyəndi peqinidənın!)

Nəhom, çəştənəm, çəştəm, şanqonəm sıxanonədə -M çıçı əlomətə?

Mənsubiyəti! Yəni "çımı nəho", "çımı çəştənə", "çımı çəştə", "çımı şanqonə" İstət boy cumlədə imoni bınəmon bəştə vıra:

- Az işte nəho hardime/ Mı işte çəştənə hardime/ Az işte çəştə hardime/ Mı işte şanqonə hardime...

Yəni in cumlon jıqo vote əbini?

- Az nəho hardime/ Mı çəştənə hardime/ Az çəştə hardime/ Mı şanqonə hardime...

Jəqədə mibtədo de xəbə bəyəndi peqinidən. Bəvədə hay çı bızınım erqativə cumlə, hay çı bızınım passivə obyekt (pasivensiyə), hay çə bızınım aktivə subyekt (aqensiyə) nəğılon luzum nin.

Rəyrə telefoni sədo birime, məvujı, Mamuzoə ve bə niğıli şe.

28.08.2021

ŞİMƏ AĞILMAND KIYE? (felyeton)

Tojə sə noəmbe, bıhitom, çaşi hani bıstənom, telefoni zənq jəşe. Edəsəym bə ekranı, bunum kiye zənq bijən, bənəm tojə zivondor Mamuzoəyə. Anqışte fırsınime ekranı səpe, votime:

- Zə, kəxəlizi zoə, şəvi im vaxti im çı zənqə? Bahaşt çınpıri bıhitoməni?!

Mamuzoə xır-xırə sədo məvujı çımı quşi pardə zırvonişe:

- Bıxaxş mını. Anədə fikfamiku hite zinedənım - votışe. Votime:

- Məsələn, çı fik kardədəş?

- Məsələn, tolişə zivoniro əlifbo keynə təsbıt bəbe? Yəni həmə tolişon icurə əlifbodə bənıvıştən?! İ pəmon de latini, co pəmon de krilli, ə qılə pəmon de ərəbi qrafikə nıvıştədən. Vonənən əve ki, bə devlətədə ki, jiyədəmon, çə respublikə ki, şəhrvandimon, çəy gəbul karde qrafikədə nıvıştədəmon-handədəmon.

- Deəyən maholi bəştə sırvonədəmon. Boylima, çəmə respublikədə 97 millət jimon kardədə ki, çifədə çəmə məmləkəti pasporti novnədə, məqər imon həmə de latini qrafikədə hande-

dən-nıvıştədən? Ya İronədə, ya Ərəsədə jimon karde milləton həmə çə məmləkəti şəhrvandin ki, çə devləti gəbul karde krill, yəni ərəbi qrafikədə handədən nıvıştədən? Im çı bələyə əmə dəşəmon?

- Bəbe karde ki, deyəndi bə tolişi nıvıştədə i qrafikəo istifadə bıkəmon. Elektron şəbəkəon bəyro çokə şəraiton, dəsturon bə məydon noydən.

- Bəvədə bəpe i bıbəmon, i onəmonədə fəaliyyət nişon bıdəmon.

- Xıdo mardəyon rəhmət bıko, har koonımon səröst bəbe, mandəbe rişə şonəmon.

- Dənirəsim.

- Yəni tolişə zivoni adi məsələn həll kardero bə i gərol ome zinedənimon, hay bə i ton okırnədə, mandəbe bə zori məsələ - dınyo tolişon i qrafikədə nıvıştə-hande bıbu.

- Məsələn?

-Bə gərol səbə ki, Lankoni şivə tolişə ədəbiə zivoniro əsas bıqətəmon, məsələn, İll şəxsi quləğə de -Ş bıvıvıştəmon:

Dədəş xəcil, bəbole.

Peştış bə pey anqılə.

Vıreş bandi çınqılə,

Hardəyş vəşti qılqılə...

Bəki votedəş? Liki ijən Masallı kali ruşinfamon əy de -J nıvıştədən:

Dədəş xəcil, bəbole.

Peştij bə pey anqılə.

Vıreş bandi çınqılə.

Hardəyş vəşti qılqılə...

- Azən qıləy bıvotım. Nime əsrinə veyə ki, tolişə əlifboədə kon hərfon bəninin məsələ muzakirə şədə. Rəcəbovi 29 hərf təsbıt kardəşbe. Dəvardə soronədə bə 29-i anədə hərfon əlavə kardəşone, du nıbo, bə 32 hərfi rəsə. Hələən əlifboədə g, ö, ü vıra qətedə. İ kəs votedə çımı nom Hüseynə, əy Hüseyn nıvıştə əzınım, bəpe tolişə əlifboədə ü bıbu. Co kəs votedə çımı inə nom Gülüşe, az əy QULUŞ nıvıştə əzınım.

- Bəs co zivonə əlifboonədə məsələ, urusiədə həminə sıxanon çı curə bənıvıştəmon? ХЮСЕЙН, ГЮЛЮШ. Urusi əlifbo obəvaxten/dəqış bəkardən? Oxo im sıxanon hiç bə tolişi nin. Oxo har zivon co zivonədə ome sıxanon deştə artikulyasiya, deştə fonetikə sədon ifodə kardədə! Bəyro bə əlifbo əlavə hərfon daxil karde lozim ni oxo! Im nodonətiyə, əvomətiyə, ya yəkəxanətiyə?

- İM yaxud İN, U yaxud Ü, ÇI yaxud ÇE... De saiti orəxə ismon

-ON cəm quləğə gəbul kardeədə (xəto+on/xəton?) -o hərfi eqinedə, ya ne? Ha jıqo çanədə mubahisəynə məsələn dəvardə çandə soron həll karde bedəni, zivondorə cameə bə i gərol ome zinedəni. Həminə məsələn çandinə məqalon, otırvon/tədgıgaton nıvıştə bən, əmmo unən har kəs işte votəy bə nav dənəyde.

- Yəni hiç ki yəndi bəqəm karde-dəni. Bənəy B. Miller, L.Pireyko əcnəbiyə tolişşunason həxədə votedən: "İmon tolişi zinəşonni." Bənəy Ə.Rəcəbov, Ə. Sadıxov, N. Məmmədov, Ə.Əliyev, E.Mirzəyev çəmə iştən zivonşunasə alimon barədə votedən: "İmon tırki, urusi zivoni ali məktəbonədə dərs qətəşone, tolişə zivoni həxədə gərol doy əzınin."

"Ə filonkəsi votedəş? Əv filoloq ni, co ixtisosi odəmə.

Ə filonkəsi votedəş? Hiç miyonə təhsil nişe, tolişə zivoni barədə qəp jəy ixtiyor nişe.

Ə filonkəsi votedəş? Fər-fəri tolişi zinedəni, hələ bəştə xıyzoni tolişi omuti, çəyo tolişə qrammatikə bıvıvıştə..."

- Xəto bedə, qıləy toliş əştədə işte inə zivoni kali məsələn həxədə çiyşə nıvıştədə, səqınıyeden səpe əy, hay Ostorədə jıqo votedən, hay Likədə jıqo, Masalliyədə jıqo... im odəm gələt kardədə. Əve tolişə ədəbiə zivon sıvniyə bedəni.

- Kali zivondoron, siprişon, ruşinfamonən məydonədə asp tojnedən: "Deyəndi davo məkən, jıqon bəbe, jəqon bəbe. Diyə bıkən, im "JİQOƏN BƏBE, JƏQOƏN BƏBE" lap odəmi pə quri sutədə! Arədə hərc-mərcəti eğandədə! Əve ha, toliş bənəv şe zinedəni, i vıredə lınq kuyədə!

- Əveyəni, boli, çoknəy bəvotən, ənə iyo bıbıl lonə bıbasti, moğnə bıney, bala bekəy, mumkun ni!

- Bəs çıç bıkəmoon?! Rəhmətşə Əli Nasiri im nido hələ çəmə quşonədəy!

- Mamuzoə, bə hiç kəsi kefi nıqını. Xəlqi jıqo qıləy sıxan heste: "Xəbə səşone: "Şimə ağılmand kiye?" Votışone: "Navədə şe zincir bə qıy!"

Lətifə çəməku diyero bıbu, qasbu i kəs dəşu bə nav, zincir eğandı bə qıy, bıvoto: "Bə tolişi aid çı məsələn hestin, az həll bəkardem! Pəno bə Xıdo, şimon!"

- Zə, vəse, vəse, tı lokao lap ov peş karde...

Rəyrə telefon okuştıme, dənəme bolışnə jıyo, sə-quş pevıştıme ki, han mını bıbə. Bəke? Ə şəvnə hani nıbar-dışe mı...

Leyla MƏCİDOVA
Tarix üzrə Fəlsəfə doktoru
Lənkəran Dövlət Universitetinin
baş müəllimi

Bu gün ədəbi aləmdə yazı və yazar bolluğu özünü qabarıq şəkildə göstərir. Az qala hər əlinə qələm tuta bilən yazır - ağına-bozuna baxmadan. Bu bolluğu az-çox safçürük edəndə tam olaraq bədii dəyəri çox ucuz olan yazı ilə də qarşılaşır, iradənin ziddinə olaraq "görüm axı burda nə var" prinsipi ilə yazını axıradək oxuyur və sonucda təəssüflənirsən ki, axı niyə?...

Amma insafən elə yazarlar da var ki, oxuduqca oxunur, təqdir olunur. Belələrinin yazıları da sözün tam mənasında onların avtoportretidir. Yazılarında yenilik, müasirlik apaydın sezilir, forma və məzmun ahəngi özünü daha çox qabarıqlaşdırır. Bu gün Azərbaycanımızın dilbər guşələrindən olan doğma Lənkəranımızı Qobustan qəsəbəsində təmsil edən, yazıb yarıdan şair Qorxmaz Kadusini məhz ikinci kateqoriyaya aid etmək olar. Bəzək, düzəksiz, heç bir tərəddüd etmədən. Qorxmaz Kadusi özünü, həyatını, yaşantılarını yazır desəm yəqin yanılmaram. Bu tezi Qorxmazın özü öz şeirlərində apaydın göstərir:

Bilən-bilir gözü-könlü toxam mən,
Düzə dayaq, yalanlara oxam mən.
Yoxda-varam, varda isə yoxam mən,
Yazdıqlarım güman deyil, ömürdür!

Qorxmaz Kadusinin poeziyası daima yaşarı bir poeziyadır. Çünki yaşarı mövzuların məcmusudur. Hayküyədən, pafosdan uzaq, həyat hadisələrini reallıqla əks etdirən bu poeziya həm də səmimi hissələrin tüğyanıdır, fırtınasıdır! Xəyal qırılığınə uğramış bir könlün mənəvi ağrısıdır, əzablarıdır. Bir sözlə, həresi bir ovqatdır. Bu ovqatın yaxşı anları da, yaman günləri də eyni ahənglə, eyni üreklə təsvir, tərənnüm olunur. Şair nə yazıbsa üreyinin səsi, qəlbinin odu-közü ilə yazıb. Yazdıqlarına dərindən özünü, sevincin üzünü, nifrətin bozunu, həsrətin izini gətirib. Bu şeirlər ağlılar, oxşamalar kimi süzülüb axır, qanadlanır, mütləq dərđlini, dərđ əhlini, dərđ xiridarını, yeni əsl oxucusunu tapır, qəlbinə titrədir, onu kövrəldir, ağladır. Bəzən də şair məğrurluğunu, ötkəmliyini nəzmə çəkir:

MİSRALARDAN BOYLANAN ÖMÜR: RAKURSDA QORXMAZ KADUSİ YARADICILIĞI

Nə nökr, nə də mən ağa oğluyam,
Yalandan köksümə döyən deyiləm.
İstəməm qarşımda kimsə baş əyər,
Heç kimə başımı əyən deyiləm.

Doğrudan da, Qorxmaz Kadusi oxucularının qəlbində, iç dünyasında sevgi kimi yaşamağı bacaran şairlərdəndir və sözün "kəlmə-kəlmə tərəzidə çəkilməyinin" məsuliyyətini dərindən dərk edir. Bu misralar onun yaradıcılığının estetik mahiyyətini və şair şəxsiyyətinin konturlarını göstərir.

Bu böyda tufana köksümü gərdim,
Ən azman dərđindir, mənəm də dərđim.
Dərđindən tükənib bitə bilərdim,
Məni öldürməyən hisslər yaşadır.

O, şair ömrünün mahiyyətini, mənasını, cövhərini şeirə çevirməyi bacardığından özünə məxsus yaşantısı, duyğusu, ağrısı olan bir şair ömrü şeirləşib onun lirikasında.

Qorxmazın şeirləri həyatın poeziyasıdır, onun şeirləri öz şiresini, mayasını təbiətdən, doğma torpaqdan alır. Və elə buna görə də, onun şeirlərindən taxıl zəmilərinin bərəkətli ətri gəlir. Laləli, çiçəkli, yoncalı biçənəklərin yel vurduqca tellənən lacivərd dalğaları görsənir onun şeirlərindən. Eləcə də bütün Talış dağları boylanır Qorxmazın şeirlərindən. Qorxmazın bütün poeziyasında şeirin bütün ölçüləri dağa köklənib: poeziyasına həm məna, həm də forma gözəlliyini dağların özü verib. Ona görə də, dağlardan qopa bimir, dağlar həmişə onunladır; şəhərdə, kənddə, idarədə, istirahətdə, fərqi yoxdur, Minillik Talış dağları bir an belə şairi tək qoymur. Körpə anasından ayrı dura bilmədiyi kimi, Qorxmaz Kadusi də əsrarəngiz təbiətsiz, dağsız dayana bilmir.

İlkim bir təsadüf, sonumsa bəlli
Günü, bağışladım arzularıma.
Suçundan Adəmi cənnətdən edən!
Dəni bağışladım arzularıma.

Az-çox poeziyadan anlayışı olanlar bilir ki, hər bir şairin şeirinin öz rəngi var və bu rəng onu bir şair kimi seçdirir, məhz onun varlığının olduğunu bildirir. Qorxmaz poeziyası da qoynunda boy atdığı təbiət rəngindədir. Təbiətin min-bir palitrası onun bütün Sözüne, poeziyasına çöküb. Və bu, heç də təsadüfi deyil. Onun şeirlərində həyatın məntiqi ilə poetik məntiq birləşə bilir; həyat həqiqəti estetik həqiqətə çevrilir. Əslində, elə yaradıcılıq da, budur!.. Və bu keyfiyyətlər onun həm bir insan,

həm də şair ömrünün tufanlı, ziqzaqlı, amma şərəfli yollarına işıq salır, çıraq tutur, onu dumanlıqlardan çıxarır, bəzən də torpağı daha yaxından, bütün azmanlığı ilə qucmaq istəyilə qanadlandırır, sevgisini sözə, şeirə döndərir, sözü zərrə-zərrə çəkərək üreyini daima söz sorağında çırpındırır:

Yağan yağış eniş-yoxuşu da isladır.
Son görüşdəki izdən,
naxışı da isladır.

Soruşmayır yaşımı,
Niyə qatır başımı?
Həsrdən göz yaşımı,
Baxışı da isladır.

Göyü bağlayıb daha,
Yetmir əllər Allaha.
Ucalmır xeyir-dua,
Qarğışı da isladır.

İldırım, buludu,
Küləyi, suyu, odu,
Payız yaz-yayı yudu,
Qar-qışı da isladır.

Gəlir səsi ucadan,
Həsrdə bitər, aç dan.
Yağb bizi isladan,
Yağışı da isladır.

Müəllifin şeirlərinin hər birində səmimiyyətin, gələcəyə olan inamın şahidi olmağımız bizə belə deməyə əsas verir. Bir də ki, istedad hər bir şəxs və ya şəxsiyyət üçün önəmli amildir. Heç şübhəsiz ki, istedad müəllifi ədəbi mühitdə tanınan əsas müsbət keyfiyyətlərdən biri kimi diqqətçəkən məqamlardandır. İstedad isə öz növbəsində müəllifin xarakterini, dünyagörüşünü formalaşdıran, cərəyan edən ictimai-siyasi hadisələrə biganə qalmamağı təbliğ etməyində əsas və yeganə silahdaşı kimi gözlerimiz önündə canlanır. Duyğu və düşüncələr aləmində bir-birindən maraqlı və maraqlı olduğu qədər də dəyərli sənət nümunələrini yaratmağa vəsələ olan əsas səbəblərdən biridir.

Qorxmaz Kadusi oxucusu ilə daha çox könlü dilində-səmimiyyə dilində danışır. Uydurmaçılıqdan tamamilə uzaq olması da müəllifin qısa zamanda uğur qazanmasına səbəb olan müsbət keyfiyyəti kimi səciyyələnməlidir. Ona görə ki, fərd və müəllif olaraq yazar sənət meydanında uğur qazanmağın yollarını bilir və bunu dərk edir. Hər şeydən öncə öz istedadına güvənir. İstedadına güvənmədən uğur qazanmağın mümkün olmadığını da ədəbiyy-

atsevərlərlə bərabər, müəllif həm dərk edir, həm də özü üçün mülahizələr yürüdü. Şeirlərinin hər biri isə real həyat hadisələrinə söykənir. Misradaxili bölgü, qafiyə də öz yerində. Bir çox məqamlarda ictimai-siyasi, fəlsəfi məzmunlu fikirlərini də çatdırmağı unutmur.

Yaradıcılığında humanizmi, səmimiyyəti təbliğ edən Qorxmaz bəy gələcək ilə bağlı arzu və istəklərini, düşüncələrini də bölüşür:

Ömür də özünü qoymasın naza!
Qoymaram məramım yolunu aza.
İşə bax bir qış var, çiçəkli yaz!
Yolu da payızın içindən keçər.

Bu rəngarəng poetik nümunələrlə oxucu baş-baş qalanda dediklərimin sıradan bir müddəə olmadığını fərqi varacaqlar. Şair "Adamı" şeirində cəmiyyətdaxili stereotipləri, antipodları sanki "qamçılıyır".

Əvvəl gizli, indi aşkar,
Üzdə vururlar adamı!
Lazım deyil kaha, tələ,
Düzdə vururlar adamı!

Zorluların keçir sözü,
Nadanların gülür üzü.
Qorusan yalandan düzü,
Düzdə vururlar adamı!

Nə istəyir gəlib-gedən?
Dünyamızı məhbəs edən!
Qor altında məqam güdən,
Közdə vururlar adamı!

Yanırsan ziyan saçıla?
Nə təriflə, nə acıla.
Qoymayır gözü açıla,
Gözdə vururlar adamı!

Söz atadır, söz baladır,
Həm uğurdur, həm bələdir.
Nə olsun sözüm qaladır?
Sözdə vururlar adamı!

Qorxmaz Kadusinin Ana dilində (talış dilində) dahi Nizami Gəncəvidən tərcümə etdiyi "Xosrov iyən Şirin" poeması və "Düşüncə" adlı poemalar kitabı onun ədəbi savadının yüksəkliyinin, sözün zirvəsinə inamla addımlamağının təcəssümüdür.

Dəyərli şair eloğlumuz Qorxmaz Kadusiyyə yaradıcılıq uğurları, tanrıdan uzun mənəli, bitməyən söz ömrü arzularım.

Redaksiyadan: Biz də "Talışon Sədo" qəzeti olaraq Qorxmaz Kadusini hər iki kitabının işıq üzü görməsi münasibəti ilə təbrik edir, ona yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

TOLIŞON SƏDDO

№ 154

14 dekabr 2023-minnə sor

MUSTƏQİLƏ RUJNOMƏ

Rujnomə molyet 50 kopicə

Təsisçi
Rafiq Cəlilov
Tel.: +99470 610-23-16
E-mail:
celilovrafiq@mail.ru
Qəzetin elektron variantını
Rafiqbloq bloqunda
oxuya bilərsiniz.

Redaksiyanın ünvanına
göndərilən əlyazmalar
müəlliflərə qaytarılır
və mətnlərə rəy
verilmir.
Faktlara görə yalnız
müəlliflər məsuliyyət
daşıyırlar.
Müəlliflərlə
redaksiyanın mövqeyi
uyğun gəlməyə bilər.

Qəzet Ədliyyə
Nazirliyində
qeydə alınmışdır.

Qeydiyyat
nömrəsi:3462

Tiraj: 1000

Xanverdi AĞAYEV
Masallu, Gızılvo

(hekoyə)

Lələ həminə ruji peş sıb nimoji nihite. Əçəy norohətəti oj-ojko zine bedəbe. Nənə boəy çay noşe, çay tonu nişte. Sokitine nəşte, zinedəbeki çəy ağılmandə balə işte dili boəyo obakay.

Çi dənivarde merd işte norohotəti səbəbi bo nənə qəp jəşe:

- Nənə, imşanqo qıləy çəri-bə hanım vində. Çımı briqadədə kəlonədə qıləy bəmi şikoyət kardə. Kəl zivon okardışe, bəmi votişe: "Şiəllə, az ko kardədə Həmid hejo bəçımı yarə bə vırə ləvo jəydə. Imən çımı coni ve tovnədə. Tı çəy və bisten".

Nənə bə mot şe bəpeşt votişe:

- Kəl heyvon beədə çiç bəbe, əyən Xido ofəyəşe.

Lələ:
- Az imruj de ko ğal bəbem.
- votişe.

KƏLİ ŞIKOYƏT

Lələ nəfo nahardə çı kəo beşe, dəro qınyı bə kəlon kumə. Kələvon Pitəni kumədəbe. Çı kəlon yemi ekardəbe. Maştə - maştə briqadırı vind-işe, təəccub kardışe:

- Şiəllə, sib tı iyo boçi oməş?

- Bə qıləy kəli diyə karde pidəme, Bə Həmidi "Ğəğə" nomine kəli.

Əvon çı kəli pəlyo şin. Şiəllə bə kəli de diğğəti diyə kardışe. Vindişe kəli dumonton, bə kəno beşe senəni aston zədəlin, xun çıydə. Şirəli iyo nişte, çəşoniş purğubo ben. Pitəni "çiç bə" parsi doşe, holi-ğəziyə omutışe və əçəyən çəşon pur ben.

Briqadır bə kələvoni aspardışe ki, im kəli imruj bə ko vamadəyş və im ko bo heçki qəp məjəniş.

Şiəllə həminə ruji bə Gızılvo təkim bə baytar Qafurij bə di vardışe və kəli mualicə karde bəy aspardışe.

Həminə ruj ha qılə qit kardəkəs i qit kəlişon danə kardışone, şin bə məzə. Kələvon Pitəni "Ğəğə"ş bə Həmidi nıdoşe. Imı votişe ki, işti həxədə bə Şiəllə şikoyət bə. Həmid co kəli danə kardışe bə və, şe bə ko. Əncəx fikış mande bəse im votə "şikoyət"ə sıxanışe. Veyiş fik karde. Şəkış bəştə jeni şe. Çumçiko bə vaxton Şiəllə diədə

ənədə hurmətiş veybe ki, ve kədə bə norozietion əv həll əkəy. Həmid mamu çı Şiəllə parçinə hamsiyəbe. Har çətine-tiədə bə i yəndi dast əqətin. Çəy kədə şəş qılə kinəş hestbe. Kinon hay qılə otəşbin. Vey şey bə sə dəşin. İ qılə kədə şəş kinə, qıləyən jen. Həmid mamu ko bə çətineti eqinyəbe. Hakənə jeni-şuə arədə noroziyəti bəməməl omedəbe. Həmid mamu de Şiəllə dimbədim ome pidəşnıbe. Jıqo tikəy vaxt dəvardə. Ruj məzədə qitəvonon siərusə, viə doş soğnədə niştəbin. Şiəllə oməy çəvon tonu. Koy həxədə qəpi bəçəton bə Həmid mamu diyə kardışe. Həmid işte səy eroxnişe bə ji. İşte dilədə dəvardəyon fıki kardışe.

Şiəllə iyo bo qitəvonon "Çı kəli şikoyət"ə hani qəp jəşe. Həmməkəs bı hani təəccub kardışone. Şiəllə məğsədiş əvbə ki, co qitəvonən çı haniku ibrət peqəton. Həmid mamu bə "Kəli şikoyəti" quş doş bəpeşt dilədə bə Xido divo kardışe, "Xidolima, tı çımı qıno bə çımı əğlon bıbaşış..."

Bə Xido divo karde bəpeşt Həmid mamu qıləy niğlə nəfəs səşe.

Əmənen bə Xido divo kardəmon:

- Xido ə merdon rəhmətkə.

Baloqlan CƏLİL

KILKƏ KAQ

İjən kıləkə kaq rıkin bə,
Tık ğandədə oyo-əyo.
Lonəş pur bə dı uəzili,
Sə-quşış dı rışki-muyo.

Bəne avə siyo bə ijən,
Pozi voşe voy zındəni.
Çəşış sı bə, ənəş zu jə,
Qılə moğnə noy zındəni.

"Kubanə kaq" əvotin bey,
Peşo kıləkə be, kıləkəş karde.
Çı əskeron qujdə baxşon,
Çı urisi "kıləkə"ş harde .

Nunəkele bə kilsə şe...
Buzmə doş-doy işte qəvi.
Xomə soklon vakardışe,
Bəştə lonə dı çəş - bəvi.

Çıl sore əv nişte hojo,
Bəsə lurtə moğnə kuti.
Joğə bızın əçı sey mu,
Odornəşe kıləkə puti.

Sukonən çəy vitdən həni,
Beyo mahne handedənin .
Həni beyo siləhuədə
Məli-məvuş kandedənin.

Əve ijən bərk rıkin bə
Çanqır jedə bə kəvşəni.
Çəşış ni bo Həşi vində,
Tık ğandədə Çı Ovşumi.

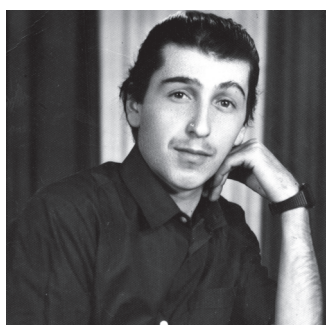
Votdə: Azim şimə əğə!
Kaçən bıbom, bəne sukim.
Bə pərəndon nifin kardəm,
Bəşev - bə ruj bəne çuki.

Az pərədəm çı lon bə lon...
Osmonədə çı kom hisə?
Bonən dımı cıx-cıx bıken,
Diyəkən çökne sədom hisə!

Bonən dımı,
Cıx-cıx bıken,
Lıx-lıx bıken.
Tık bığandən
Bə i yəndi
Tık-tık bıken.
Bivotənən,
Bısırənən;
Lıx-lıx bıken,
Pıx-pıx bıken.
Lap pidone
Bəne bili
Məx-məx bıken.
Əncəx işte
Moə zivondə
Həx-həx məkən ,
Həx məvotən,
Həx diminə...

Ha çiç bıbo,
Kıləkə kaqim?
Tikey rıkin,
Tikey danqim?
Dı Tolışon
Az bə canqim,
İştən boştə
Az tıfanqim!
Şimə vədə,
Az şe bəter (BTR)
Az şe tanqim!
Ha çiç bıbo
Kıləkə kaqim ?
Tikey rıkin,
Tikey kokim ?
Kaçən bıbom,
Çı veronsə,
Həmmey çökim!
İmi votdə;
xomə verə,
İmi votdə;
Herə soklə.
Ha çiç bıbo,
Kıləkə kaqim?
Tikey rıkin,
Tikey kokim?

Bonən dımı,
Cıx-cıx bıken,
Lıx-lıx bıken,
Pıx-pıx bıken!
Əncəx iqlə,
Həx-həx məkən ,
Həx məvotən,
Həx məvotən!

Baladdin VEŞO
Lik, Andurmə

SƏN XƏTO, DUMƏN XƏTO

De i zukə əcəl bomə,
Hovən xəto, simən xəto.
Vişə işte bəloş fame,
Təvən xəto, dumən xəto.

Tərs əğvol ki bə pişk beşe,
Bo pərəndə arşyə kəşe,
İco bə ro çökne bəşe?
Zikən xəto, simən xəto...

Divu xəməni təy əmandni,
Divin çiç çim-çəy əğandni?
Şəro hiç vaxt xəy əzandni,
Moyən xəto, tumən xəto.

Yo odəmon har sifətdən,
Con hiryədən, con həvətdən,
Vijore im dınyo vıtdən,
Şeyən xəto, omən xəto.

Qırd bəqarde ranq bə zardi,
Ha bəlarze con bə sardi,
Tumə nıbu dil bo dardi,
Purən xəto, nimən xəto.

Rə qardədə-miloş xore,
Purə xonçə bəyo hore,
Bılın həmro qıləy more,
Səən xəto, dumən xəto...

Veşo, yari eşği veşoş,
Qurvəş bəbeş bə va deşoş,
Dast bıkeşoş, dast nıkeşoş,
Əvən xəto, imən xəto...

ROSTBƏN, OSMONO EVƏN.

Bəv serujə oşime,
Dorzə mijon peqardə.
Bə çəşon to kam-kame,
Bı dınyo ruşt ekarde.

Firiştəbu, huri çin?_
Xido soyə bəndə ni.
Reçin veyə, bı reçin,
Reçin hiçki vində ni!

Az çəy nozi bıkeşom,
Rostbən, osmono evən.
Tolışe kinəy oşim,
Kinon qırdoş astovən.

Dimə kukə sı ranqə,
Miyon pesyə, ve tanqə.
Səyku bə po necime,
Tolışe kinə ğəşənqə!

Taloş butə çit,
Muəxolə i qit.
Xosyətış vile,
Nə tında, nə şit.
Pobın vilədə,
Şəstin tiledə.
Tolışe kinə
Virəş dilədəy!

RO DƏQIYƏ DINYO
DİLƏDƏM QINE...

Teğ eşədə, çune noydəş ğədəmi,
Dili hiç be ahzo haşte bedəni.
Xido bəmə baxşə jimoni təmi,
Voy bardə ordəyə, çəşte bedəni?..

Ojəkun ve kəson, lol bən zivonon,
Kom feli kor karde lanqə yəvonon?
Bə "əjdəho" daste honi səvonon,
Ovi bəştə hitə doşte bedəni...

Qıləvo fu karde, ziki koy voşne,
Bəxti çiki kiye bəmə doş voşne?_
Sərhədi bə dimo, bıyə çoy voşne,
Çiton ruy bəton ru vaşte bedəni...

Kenəy çəmə boğə lorun bəmedə,
Nuə zizon ğılfon bedə, emədə...
Nə dastiku fərə koyi omedə,
Nənen bə aşışi nişte bedəni...

Həni dast rəsdəni bə əron, həmon,
Ki bə çinqolə şe de fırsə qəmon?
Dardı boy jitonu kutinən bəmon,
Həni də şəx-şəxi əşte bedəni.

Tarsədə im milləti əşteku, jəydə?,
Bə sə pərəsdəni, kıştiku jəydə,
Bənəm ve nomerde, peştiku jəydə,
Həni peşt odoy bı "peşti" bedəni!..

Anqışte bə tarsi çəş dənə pidəşe,
Dardon şələ bıke rinə pidəşe,
Veyən tamarzuyə, ənə pidəşe,
Ə şoy-voy bo dili hoşte bedəni...

Çəşi vəyku həməy pardə ekırno,
Ə ələlə bəştə lonə bıkıno,
Sə bıken, kam hay bə i ton okırno,
Bo hay qıləy terə rışte bedəni...

Im Məzdo okışyə kiye nifine,
Ro dəqıyə dınyo dilədəm qine...
Fərzəndi bevecən ənədə şine,
Nə şıdoş bedəni, kışte bedəni...

Çəmə zinə sıron Xido bəpeşte,
Məvot boçış qımon bəşkıre haşte?,
Vey bə hərəkətin bo qınon şışte,
Bə kitob qınəbu, şışte bedəni!..

Nə de qəpi be bə ruştı bekarde,
Nə im mardəloşon hano pekarde!_,
Bomonro tarsədəm coy ləğ bəkarde,_
Qıləy serə ləvo bışte bedəni!..